

FÉNYSZÓRÓ
1954. D. C.

E napokban van tíz esztendeje annak, hogy a felszabadító szovjet csapatok elérték Budapest határát, Gyárunk környező falvai — Szigethalom, Taksony, Szigetszentmiklós — 1944 novemberében már felszabadultak. Ebből az alkalmából közöljük a következő részletet Borisz Burlak „Zúg Duna” című regényéből.

A déli fronton csönd állt be.

Alekszandrov a kitárt ajtónál állt és nézte a várost. A Dunán már oszladozott a reggeli köd a végtelen látóhatár mögül felkelő nap sugaraiiban. A városon át katonák oszlopa vonult észak felé, Budapest irányába.

— Szép, napfényes reggelünk van, Alekszandrov elvtárs!

A hadosztályparancsnok lassan odafordult a helyi pártbizottság titkára, Kovács Árpád felé, aki éppen borotválkozóknak készült.

— Szeretek kora reggel felkelni és figyelni, hogyan ébred fel minden — válaszolta a tábornok. — Remek idő van. Nem bánám, ha Magyarországon minden napunk ilyen lenne!

— Ilyen lesz, Alekszandrov elvtárs!

— A Duna balpartját megtisztítottuk csaknem egészen Budapestig. Most a Duna jobbpartján van a sor. Lehet, hogy 2-3 hónap múlva már nyugatra megyünk, Ausztriába.

— A mi népünk soha nem felejt el azokat az áldozatokat, amelyekket a Szovjet Hadsereg katonái hoztak

értük, Alekszandrov elvtárs! — válaszolta lelkesen Kovács Árpád.

— **Nemrégiben** az egyik megfigyelőállomásról jöttem visszafelé. Eszrevettem a szomszéd falu határában egyik lőszerszállító teherautónkat. Megálltam és megnéztem, miért áll meg. Mikor a kocsihoz léptem, egy fejszés öregember került elő valahonnan.

— Állj, ki vagy? — mordult rám. — Mondd: jóbarát — fordultam a tolmácshoz.

— Nem engedhetek senkit a kocsihoz — ráncolta össze homlokát az öreg.

— Hol a gépkocsivezető? — kérdeztük tőle.

— A sofőr elvtárs alszik és én elhatároztam, hogy őrzöm addig a kocsiját — ismerte be az öreg.

— Fel kell ébreszteni — mondta neki a tolmács.

— Hadd aludja ki magát, elvtárs — kérlelte az öreg a tolmácsot, mert nyilván megértette, hogy a gépkocsivezető előljáróival van dolga...

Kovács Árpád, ez a szikár, de erős ember, akinek ugyanolyan fekete bajusza volt, mint Alekszandrovnak, hangosan, vidáman felnevetett. Felírta a falu és az öreg hazafi nevét. És miután megborotvák között, megmosakodott, magára dobta régi zubbonyát és fűrészen, megszokott mozdulatokkal begombolta.

BUDAPEST ELŐTT

ÍRTA: BORISZ BURLAK

Marija Ivanova gyors léptekkel sietett át az udvaron és meglátva a hadosztályparancsnokot, megállt a veranda előtt:

Alekszandrov lement hozzá és megkérdezte:

— **Mi történt**, Ivanova elvtársnő?

Rádiótávirat jött, tábornok elvtárs. A hadsereg-törzstől.

— Jó hír?

— Nagyon jó, tábornok elvtárs.

— Csapataink 15 kilométerre vannak Budapesttől — kiáltotta. A városi pártbizottság titkára szólanul odament a hadosztályparancsnokhoz, egy pillanatra megállt előtte, mintha gondolkodnék, aztán hirtelen megölelte. Alekszandrov, a derekánál fogva felemelte és összefogódzva pörögtek a birsalmák között.

Uralszkij a kiskapuban állt és nézte a szokatlan látványt: a szovjet tábornokot és a magyar kommunisztát, amint felváltva emelgették egymást a tisztáson.

— Szabad? — fordult hozzájuk Uralszkij.

Alekszandrov kézmozdulattal magához hívta.

— Parancsára megjelentem! — jelentkezett az ezredes.

— **Eppen jókor.** Hívja össze a törzs összes tisztjét.

— Hová?

— Ide, hozzám.

Uralszkij sarkonfordult és eltűnt a kiskapuban.

— Népünk örökké hálás lesz önöknek, örökké! — mondta lelkes izgalommal Kovács Árpád felé járva az udvaron. — Budapest! Budapest! Talán néhány nap múlva én is ott lehetek, meglátom a feleségemet, találkozom régi barátaimmal. De ez csak a magam dolga... Micsoda hatalmas esemény, Alekszandrov elvtárs!

A hadosztályparancsnok a veranda elé ment, leverte lábáról a port, könyökével nekitámaszkodott a zöld folyandárral befuttatott régi gerendának és továbbra is figyelmesen hallgatta Kovácsot.

— Ragyogó reggelünk van, Alekszandrov elvtárs! Ma van az Októberi Forradalom 27. évfordulója. Ez a mi ünnepünk is, minden nép ünnepe! Ezt mindannyian tudjuk. A magyar nép talpraáll és megmutatja majd a halálját.

— **Most kezdődik** Magyarország új történelme, Árpád. Egyébként, ami Budapestet illeti, lehetséges, hogy a főváros közelében a németek harcra készülődnek.

— Ha harc lesz, az az ő utolsó, legeslegutolsó harcuk lesz, Alekszandrov elvtárs.

A hadosztályparancsnok mosolyogva nézte Kovács Árpádot, aki felé járt az udvaron. Gyakran megigazította pisztolytáskáját (a néhez pisztolyhoz sehogyan sem tudott hozzászokni). Mikor beszélt, fölvetette fejét és a hadosztályparancsnok szemébe nézett. Alekszandrovnak tetszett a magyar kommunista lelkendezése.

— Hamarosan béke lesz, Alekszandrov elvtárs! — mondta élénken Kovács. — Már hamarosan béke lesz...

Rövidesen megérkezett Hmeljev, Uralszkij és a hadosztály többi főtisztje is. Bementek a házba, Alekszandrov valamennyiüket bemutatatta a városi kommunista szervezet vezetőjének.

A nap egyenesen sütött be az ablakon, derűs fénnel árasztotta el a szobát. Hmeljev, akit a tábornok a házigazda tisztségével bízott meg, bort töltött a régi, nehéz poharakba. Alekszandrov felállt és nagy lendülettel azt mondja:

— Bajtársaim! Szmolenszknél és Moszkva alatt, a Volgánál és a Tjerekknél — különböző években és különböző városokban — mindannyian mindig megemlékeztünk arról a nappalról. Dicső Vörös Hadseregünk most felszabadítja Európa népeit a fasiszta rabságból. Közéleg a győzelem napja! Igyunk a szovjet és magyar nép örök barátságára és a mi legfőbb parancsnokunkra, a nagy Sztálinra! Hurrá, Elvtársak!...